

LANDSKAP

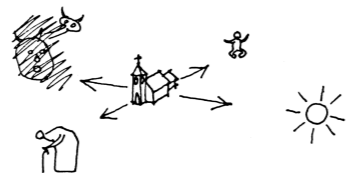
Se,
solen går ned i sørgesløret,
og du tenker:
Snart er det min tur.
Men redselen når deg ikke.
Myke jorder ligger
mellom deg og døden.
Du vet at snart
blinker solen igjen fra fjorden,
og en ny dag fødes.
Truende står åsen i nord
og vil velte den gjerning
som er gjort.
Du ser at veien ligger åpen mot sør.
Andre har gått før deg.
Du går,
og nye skudd skyter av gamle stammer.
Du er midt i verden.
Tårnet holder din gjerning fast.
I ro
kan du fortsette ditt arbeid på flaten.
Men en gang vil også du
nå den mørke skogen
og kalde vinder vil omgi deg.
Et håp har du:
Å ta del i en ny soloppgang!

Prinsehaugen, prestegården og kirken

Landskap og bebyggelse

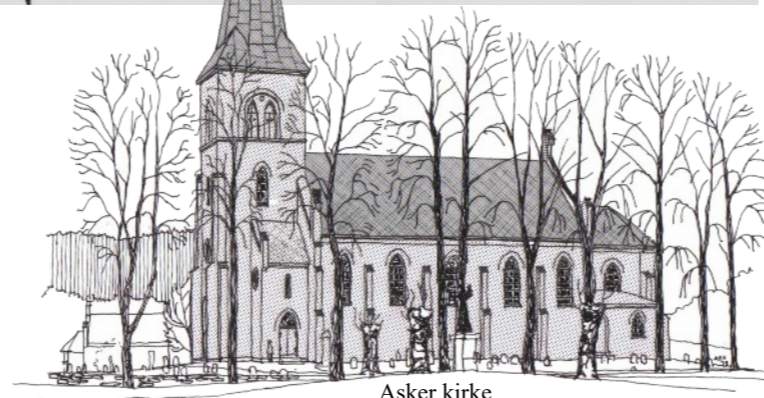
De gamle kirkestedene har ofte en fremtredende plass i landskapet. Asker kirke er et godt eksempel på det. Den står i landskapets navle. Landskapet er her som en stor skål avgrenset av åsene i vest. Vardåsen og Skaugumsåsen markerer hjørnene i åssiden, mens mot øst åpner landskapet seg mot Oslofjorden, vannet og soloppgangen. Fra Skaugumsåsen går en liten rygg mot sør. På denne ryggen har fellesinstitusjoner ligget i uminnelige tider, og her ligger gårdene som har gitt bygda navn, - Asker. Store gravhauger fra jernalderen kroner ryggen. Landskapet er bærer av betydning. På kultstedet, hvor våre livssykluser foregår, er vi "midt i verden". Stedet uttrykker vår "væren i verden".

Landskapets karakter rundt Asker kirke faller sammen med vår assosiasjon om himmelretningene:
Soloppgangen og fødselen ved fjorden i øst.
Solnedgangen og døden i de mørke åsene i vest.
Åsen i nord som med sin forrevne form truer kulturlandskapet.
(Skaugum = skogheimen)

Kirkebygget er orientert, - rettet mot øst, mot den nye morgen, - mot håpet og Jesu gjenkomst.

Det er opphavet til lovene våre at vi skal bøye oss mot øst og be til den hellige Krist om godt år og fred ...
Fra begynnelsen av Gulatingsloven

Asker kirke

Kirkestedene som knutepunkt for ferdsel

Sporene etter gamle stier og rideveier er vanskelig å finne i terrenget, utvisket og nedbygd som de ofte er. Men landskapet har sine drag hvor det føles riktig å gå.

Fra jordbruksbosetningens begynnelse ble opphavsgårdene sentrum for ferdsel fra gård til gård. De tradisjonelle far fortsatte gjennom vikingtiden og rikssamlingentiden, hvor kirken spilte en vesentlig rolle. Det ble økt behov for gjennomgangsveier i større organisasjonsenheter omkring indre Oslofjord.

Kongeveien fra Kongsberg til Christiania ble anlagt forbi Asker kirke i 1665. Den fine alléen med askekaller ble plantet rundt 1770.

Fra Asker til Nidaros

Pilegrimsleden fra Oslo til Nidaros ble åpnet i 1997. Det var samme år som Trondheim feiret sitt 1000-årsjubileum. Byen ble grunnlagt av Olav Tryggvason, som var en av "kristningskongene". Den store jubileumsgudstjenesten i Nidarosdomen ble innledet med en høytidelig prosesjon med kirkeledere fra ulike land og kirkesamfunn under salmen "Her er vi Herre, vi kommer til deg". Sangen ble laget til Asker kirkes 100-årsjubileum. Med Askerleden knyttes vi til veien mot Nidaros.

Askerleden er en del av Tunsbergleden som starter i Larvik og går langs vestsiden av Oslofjorden frem til Haslum kirke i Bærum, der leden møter Gudbrandsdalsleden. Vandringen går gjennom frodig landskap, boligstrøk med hverdagsliv, historiske bysentrum og tusen år gamle gårdsveier. Denne leden passer for de fleste, er lett tilgjengelig og kan gås både i etapper og sammenhengende. Overnattingstilbudet er variert, med både små herberger, campingplasser, hoteller og tradisjonsrike overnatnings- og serveringssteder. Leden er 190 km lang og kan passe for 9 dagers vandring. Askerleden er 28 km.

Denne brosjyren viser pilegrimsleden gjennom Asker kommune. Den kommer fra Lier nær St. Hallvards bosted og går til Tanum kirke i Bærum. På kartet er det markert kirker og andre bygninger. Men et mer detaljert kart med alle slags opplysninger om hvilesteder, overnatting og matforsyning får man på: www.pilegrimsleden.no hvor man velger **tunsbergleden**

Om du trenger råd og veiledning for pilegrimsvandringen din kan du kontakte et av de regionale sentrene. Her får du lokal kunnskap og ekspertise om det området du planlegger turen din i. For Tunsbergleden er kontakten: .

 PILEGRIMSSENTER
OSLO

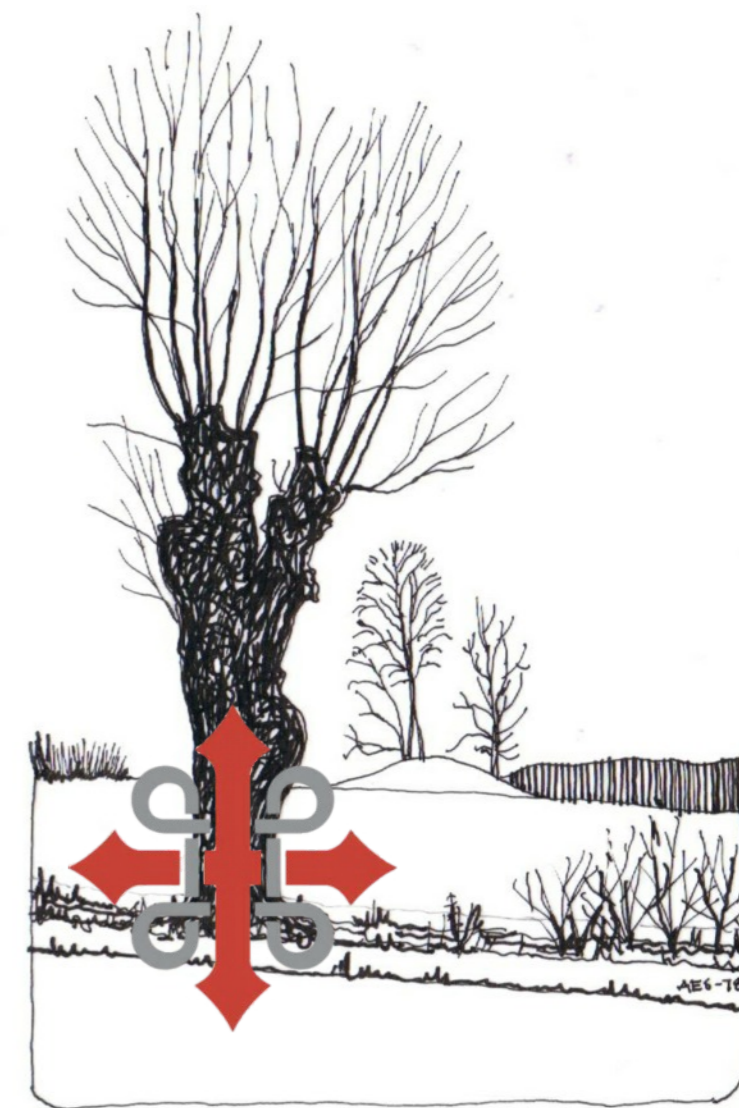
Akerbakken 20, 0172 Oslo
The Pilgrim Center Oslo, Norway
oslo@pilegrimssenter.no
Facebook: Pilegrimssenter Oslo

Brosjyren er laget av Arne E. Sæther i samarbeid med Sidsel Mamen og Ellen Martha Blaasvær. Alle tegninger og bilder er ved Arne E. Sæther. Stoff er hentet fra hans bøker:
Kirken som bygg og bilde og På vei til det hellige fjell.

PILEGRIMSLEDEN gjennom Asker

En del av Tunsbergleden

www.pilegrimsleden.no

Kulturminner og naturopplevelser binder "Askerleden" sammen

A) Spikkestad kirke- og kultursenter, Teglen, er fra 2018. Et langt rom har alter i den ene enden og scene i den andre. Rommet kan deles opp i tre deler med store mobile vegger. Spikkestad Teglverk var i drift fra 1897 til 1960.

B) Gravfeltet ved Bithagen har tilsammen 12 gravhauger fra jernalderen. I det nærliggende området har det vært flere gravhauger. En båtgrav fra vikingetiden er funnet her.

C) Røyken kirke fra 1229 er bygget i romansk stil. Etter reformasjonen ble kirken tilpasset den nye lutherske gudstjenesten. Vinduene ble gjort større og koråpningen ble bredere. Rommet ble fylt av benker så menigheten var mer i ro og ikke vandret omkring i sin private andakt, slik det var i middelalderen. Kirken ble solgt til private i 1723, slik det var med mange kirker det året. I 1849 kjøpte Røyken kommune kirken tilbake og fornyet den i 1859.

D) Dikemark jernverk ble anlagt i 1697 og var virksomt til 1800. Da var gården Asker største gård i privat eie. Oslo kommune kjøpte gården og i 1905 ble Dikemark psykiatriske sykehus åpnet. Medisinen forandret seg, og det ble også behovet for sykeroms plass. I 2012 ble mange byninger med uteområder fredet. I bygningen Bjørkeli er det sykehusmuseum.

E) Vardåsen kirke ble innviet i 2004. Det er en arbeidskirke som godt kan betegnes med ordene "vaffellukt og duft av det hellige".

F) Da jernbanen kom til Asker i 1872, førte det til at sentrum ble flyttet fra Asker gårdene til stasjonsområdet. I de siste årene har stedet fått en kraftig fornyelse og er et eksempel på en vellykket stedsutvikling. I 2009 fikk sentrum et gatekapell som ligger på torget foran kulturhuset.

G) Asker kirke ble vigslet i 1879. Året før brant middelalderkirken. Den liknet på Røyken kirke, men den var litt større. Å reise den nye kirken på så kort tid var en stor bedrift. Mange syntes at det nygotiske kirken var "kald, turr og keidsam" som Hulda Garborg sa. Ved 50-årsjubileet ble kirkerommet ombygd og det gamle barokkinteriøret kom inn.

H) Asker museum er først og fremst et arbeid og gave fra kunstnerparet Tilla og Otto Valstad. De hadde samlet bygninger og kulturgjenstander som de ga til Asker kommune i 1949. Her er også Kapell Breim fra ca 1600. Det er et pilegrimskapell hentet fra Nordfjord med fargerike anti-katolske malerier innvendig. Området fikk navnet Kunstnerdalen da flere kunstnere slo seg ned her bl.a Hulda og Arne Garborg og Johan Bojer.

I) Fra Hvalstad og til Bærums grense går leden gjennom Holmen sokn. Åstaddammen var engang midtpunkt i et parkanlegg. Her var det båter, broer og gangstier. Anlegget ble kalt for "Paradiset".

